

www.ketab.ir

سیرت سیدنا و عرفی شد

در پویش تحولات فرد و جامعه

سرشناسه: شكري منقاري، احمد، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پديدآور: فرامين سرمدى و عرفى شدن در پويش
تحولات فرد و جامعه/ نويسنده احمد شكري منقاري
مشخصات نشر: تهران: فرهوش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري: ۸۹ ص
شابك: ۹۷۸-۶۰۰-۴۹۵-۶۳۴-۵
وضعيت فهرست نويسي: فيبا
موضوع: تجددگرایی (اسلام)
موضوع: Islamic modernism
موضوع: اسلام و دنياي گرايي
موضوع: Islam and secularism
موضوع: مسيحيت و دنياي گرايي
موضوع: Christianity and secularism
موضوع: عرف -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع: Customary law -- Religious aspects -- Islam
موضوع: عرف (فقه) -- دیدگاه فقیهان شیعه
موضوع: Customary law (Islamic law) -- * Views of shiite faqih
موضوع: ولایت فقیه
موضوع: Wilayat al-faqih
موضوع: اسلام و دولت -- ایران
موضوع: Islam and state -- Iran
بند کنگره: BP۲۲۹
رده ی ويبي: ۲۹۷/۴۸
شماره ی ناسی: ۵۹۳ ۴۵۲

عنوان: فرامين سرمدى و عرفى شدن (در پويش تحولات فرد و جامعه)

نويسنده: احمد شكري مازي
ناظر فني: سماته قانسى
طراح جلد و صفحه آرا: مجيد اسبيرانى
نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۹
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
قيمت: 30000 ريال



کليه ی حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر است

آدرس: ميدان انقلاب - ضلع جنوب شرقى - ساختمان مترجمان - پلاك ۱۷ - طبقه ۱

انتشارات: ۰۹۱۰۷۸۹۲۷۴۷ - ۰۹۱۰۷۸۹۲۷۴۷ - ۶۶۴۰۱۱۶۱

دبيرخانه: ۶۶۹۱۱۷۲۶ - ۶۶۴۰۶۳۰۹

دورنگار: ۸۹۷۸۴۵۵۸

www.farhoosh-pub.com

۶	مقدمه
۹	فصل اول: عرفی شدن
۱۰	کلیات
۱۰	عرف و فقه در لغت
۱۰	معنای لغوی فقه:
۱۰	معنای اصطلاحی فقه:
۱۱	معنای لغوی اصطلاحی عرف:
۱۲	مفهوم لغوی عرفی شدن:
۱۲	عرفی شدن:
۱۲	شرح موضوع
۱۳	مذهب دیروز در برابر امروز
۱۴	دین و عرفی شدن:
۱۴	شرح موضوع:
۱۴	فرامین سرمدی و منع آن
۱۵	عرفی شدن و دولت
۱۶	ولایت مطلقه یا حاکمیت مطلق
۱۶	ولایت مطلقه یا حاکمیت مطلق
۱۷	برداشت متفاوت از دین
۱۷	نگاهی به بینش فلسفی و عرفانی امام (ره)
۱۸	عنصر مصلحت در اندیشه امام
۱۸	شرح موضوع:
۱۹	افول تمدن اسلامی
۱۹	بدفهمی دین یا تحجر
۲۱	تقابل دو نگرش
۲۱	آیین و اندیشه در کام خودکامگی
۲۵	فصل دوم: مسیحیت و عرفی شدن
۳۰	جریان‌های فکری هم‌زمان با ظهور مسیحیت
۳۰	ویژگی عصر ظهور عیسی
۳۱	خردستیزی در مسیحیت
۳۱	رنسانس و اصلاح مذهب:
۳۲	حرکت لوتری
۳۲	عرفی شدن و سکولاریزم
۳۵	فصل سوم: اصلاحات در ایران
۳۸	اصلاحات عرضی

۴۰	ساختار نظام حکومتی در دوره پهلوی
۴۰	تغییر و اصلاحات مستبدانه
۴۲	تفکر غالب در حوزه نوسازی
۴۵	فصل چهارم: بازنگری در اندیشه دینی
۴۶	شرح موضوع:
۴۶	تساهل و تسامح:
۴۸	دین‌گریزی نتیجه بدفهمی دینی
۵۴	نقدی بر قرائت رسمی دین
۵۵	تولیت دینی یا دیکتاتوری:
۵۷	نقدی بر پیامدهای عرفی شدن
۵۹	فصل پنجم: جایگاه عقل در فهم دین
۶۰	شرح موضوع
۶۱	هدف غائی دین و حکومت:
۶۲	نم‌گرایی دین
۶۵	تقابل نگرش اندیشه دینی:
۶۶	دین در عصر جدید:
۶۹	اعتبار عقل در فهم حکم
۷۱	فصل ششم: اصالة العلم
۷۲	مصلحت‌گرایی و عرفی شدن
۷۳	مصلحت‌محوری در تنظیم قوا:
۷۴	عنصر مصلحت در اندیشه امام:
۷۴	عرفی شدن در جمهوری اسلامی:
۷۵	انعطاف‌پذیری فقه شیعه:
۷۵	محدوده و شعاع مصلحت:
۷۶	حکومت و دین و عرفی شدن:
۷۷	لحاظ مصالح و مفاسد در احکام الهی
۷۹	انعطاف‌پذیری احکام:
۸۰	حکم حکومتی:
۸۰	علامه طباطبایی:
۸۰	اعتبار ظن و گمان و علم اجمالی:
۸۲	اسلام دین جهانی
۸۲	علم و دین «اسلام»
۸۳	قرآن
۸۵	نتیجه‌گیری
۸۸	فهرست منابع



◆ مقدمه

بحث عرفی شدن دین یا عرفی شدن فقه یک بحث جدید و حدوداً در پنج شش دهه اخیر است که کتب و مقالات در این باب به رشته تحریر درآمده از سوی نویسندگان و پژوهشگران در حوزه دین و دین‌شناسی. البته موضوع عرفی شدن و حضور دین در جامعه، همه تحقیقات و پژوهش‌هایی که در حوزه دین انجام شده و گفته شده و به رشته تحریر درآمده از سوی نویسندگان و گویندگان در این رشته‌ها، در زمینه بازآموزی آموزه‌های دین صورت گرفته و نظریه‌پردازی شده، همه فرایندیست که در راستای عرفی شدن دین مورد بررسی قرار گرفته است اگرچه نه به این عنوان که در متن به آن پرداخته شده است. عرفی شدن دین در این مجموعه در مفهوم دنیایی‌سازی و کاربردی کردن اوامر قدسی بکار رفته است. بنابراین، تلاش‌ها که در باب فهم دین به منظور تأثیرگذاری بر روی فرد و جامعه صورت گرفته همه گفته‌ها و نوشته‌ها را می‌توان با عنوان عرفی شدن دین ارزیابی کرد. در این مجموعه تلاش شده تا در شش فصل موضوعات مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار گیرند و همان گونه که در متن بیان شده، عرفی شدن دین مانند خیلی از موضوعات در حوزه اندیشه دینی از موضوعات چالش‌برانگیز است. بنابراین، سعی شده عناوین چالش‌برانگیز و حوزه اندیشه دینی که همواره در طول تاریخ با عناوین مختلف مثل اخباریون و اصولیون، عشائره و معتزله و اصلاح‌طلبی یا اصول‌گرایی یا متجدد و سنتی، در مقابل هم قرار گرفته مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در باب عنوان این مجموعه، فرامین سرمدی و عرفی شدن منظور از فرامین سرمدی یعنی اوامر قدسی که از ناحیه خدا و رسول در غالب دین و آئین به ما رسیده است؛ یعنی قرآن و فرامین آن و گفتارهای رسول خدا(ص) و

انمه اظهار (ع) در غالب حدیث. هر آئین به تناسب زمان ظهورش دارای مجموعه‌ای از فرامین سرمدی می‌باشد، مثل قرآن، انجیل، تورات، زبور و ... فرامین سرمدی منشأ آسمانی و فرازمینی دارند که باید با بهره‌گیری از عقل و استدلال و علم و دانش برای اینکه بعد کاربردی پیدا کند به دلیل سودمندیشان در عرصه‌های زندگی فردی و اجتماعی بایستی از غایات قدسی و سرمدی فرود آیند و بازشناسی شوند و متناسب با زمان و نیازهای بشر یعنی فرامین سرمدی و اوامر قدسی در غالب قوانین و دستورالعمل درآید مثل قوانین و مقررات.

در فصل اول مفهوم عرفی شدن و مفاهیم لغوی و اصطلاحی آن مورد بررسی قرار گرفت و مطالب و توضیحاتی در باب عرفی شدن دین بیان گردید.

در فصل دوم عرفی شدن در آیین مسیحیت مورد بحث قرار گرفت و زمینه‌ها و دلایل شکل‌گیری آن و اینکه چه شد که در ایر فرایند در غرب دین و مذهب به حاشیه رانده شده است. در فصل سوم دیدگاه‌ها و نقطه‌نظرات از موضوع اصاحات اجتماعی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و از تقابل دو فهم دین در باب فرهنگ و اعتقادات تجزیه و تحلیل گردید و اشاره گردید که یک نگرش همواره در طول تاریخ با انگیزه حفاظت از دین با هرگونه تغییر و نوآوری مخالفت برخواسته است و چالش‌ها و تقابل‌ها در آن حوزه مورد بحث قرار گرفته است. در فصل چهارم ضرورت بازنگری در اندیشه دینی مورد بحث قرار گرفت و اشاره گردید که جهت برون‌رفت از فضای فکری و فرهنگی و اعتقادی خاصاً نسل جوان و رویکرد به دین لزوماً باید آموزه‌های دین بازشناسی شوند و نقطه‌نظرات و تلاش‌ها صورت گرفته که به آن اشاره گردید. در فصل پنجم جایگاه عقل در فهم دین و استخراج احکام مورد بحث قرار گرفت و اشاره گردید که یک قرائت از دین در طول تاریخ از بکارگیری عقل و علم و دانش و فلسفه در فهم دین به عارفانه خواسته و در مقابل آن مقاومت کرده است. در فصل ششم با عنوان اصله‌المصلحه مورد بحث قرار گرفت و اشاره گردید که مبنای حکم دین در باب حرمت و حلال و امر به وجوب و حرام دائرمدار مصلحت و مفسده است یعنی هر در انجام عملی خیر و مصلحت باشد ولو دین سکوت کرده باشد ولی عقل مصلحت انجام آن را دریافته باشد انجام آن لازم است و دین هم همین را می‌گوید و اگر انجام کاری منفعتی در آن نباشد و انجام آن ایجاد مفسده کند پس بجا آن را منع می‌کند اگرچه در آن مورد دین چنین نگفته باشد و این جایگاه عقل در مقام حکم دین است با این استناد کل ما حکم به العقل حکم به الشرع که در متن به تفصیل از آن بحث گردیده است. و در نهایت در نتیجه اشاره گردید که عرفی شدن فرامین قدسی نه تنها موجب به حاشیه قرار گرفتن دین نمی‌شود بلکه موجب بالندگی دین می‌شود و موجب می‌شود تا دین وارد عرصه‌های کار و زندگی مردم و جامعه شود. در غیر اینصورت است که حاشیه ناشیه رانده می‌شود. در پایان انتظار می‌رود که این مجموعه در حد خودش برای خواننده مفید و مؤثر واقع شود. خصوصاً برای قشر تحصیل کرده و جوان تا دریابد که به قول شاعر:

تا کدامین را تو باشی مستعد

در جهان دو بانگ می‌آید به ضد

نگرشی که برای عقل در حوزه دین جایگاهی قائل است و نگرشی که هرگونه بکارگیری عقل و فهم و استدلال را در حوزه دین منع می‌کند.